

QP: 10010921

(Time: 3 Hours)

(Total Marks 100)

Q.1 Answer the following in two to three sentences

- Mention two duties of doctor towards the patient.
- What is the objective of the DMR(OA) Act, 1954?
- What is Safe Kit?
- What is meant by 'Human Organ' under THOA Act, 1994?
- What is Contributory Negligence?
- What is Sex Selection under PCPNDT Act, 1994?
- Name the Central Act for Disaster Management in India.
- What is UNANI system of medicine?
- What is Clinical Trial?
- What is Golden Hour?

Q.2 Write Short Note on any four.

- Medico-legal aspect of Bhopal Gas tragedy
- Regulation of Pre-natal Diagnostic Techniques.
- Informed Consent
- Brain Stem death.
- Civil and Criminal liability of Doctor
- Euthanasia

Q.3 Answer the following by giving reasons (any two)

- Mr. Sunil, relying on an advertisement claiming to cure Cancer, was taking free treatment and Medicine for Cancer at Charitable Hospital. He Discontinues his treatment against medical advice. After two months he suffers from relapse of the disease.
 - Can Mr. Sunil take legal action against the doctor?
 - What defense can be put forth by the Hospital?
 - Name the law which prohibits such advertisement.
- Mr. A Accompanied B to the hospital. At the hospital A donated blood. Through preliminary compulsory testing it was found that A was HIV positive. A doctor was coincidentally a friend of his fiancée, he informed her about his medical condition due to which she broke off her engagement with A.
 - Explain the rule of confidentiality.
 - What rights of A have been violated?
 - cite relevant case laws.
- Mrs. Shalmali is five months pregnant and gets exposed to toxic gases due to an industrial accident. Eventually in the fifth month sonography doctor detected abnormality in the foetus.
 - What is Pre-Natal diagnosis test?
 - Mention two purposes under which Pre Natal Diagnosis test

17/11/22

QP: 10010921

Q.4 Answer the following (any four)

- Discuss the scope of Right to health & Medical care through landmark cases
- Discuss the International Regulation for human experimentation with respect to the Helsinki Declaration of 1964.
- Discuss the role of National & International agencies in Disaster Management.
- What are the medico-legal aspects of road accident cases?
- What are the major changes brought by decision given by Supreme Court in Indian Medical Association V.s V.P. Shantha and Ors.
- What is Female Foeticide, Explain it with case laws which can be employed to check the menace to female foeticide in India.

17/11/22

QP: 10010921

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- प्र.१ खालील प्रश्नांची दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे द्या.
१. रुग्णाप्रती डॉक्टरांची दोन कर्तव्ये सांगा.
 २. DMR (OA) कायदा, १९५४ चे उद्दिष्ट काय आहे?
 ३. सेफ किटी म्हणजे काय?
 ४. THOA कायदा, १९९४ अंतर्गत 'मानवी अवयव' म्हणजे काय?
 ५. घडवून आणण्यास मदत करणारा निष्काळजीपणा म्हणजे काय?
 ६. PCPNDT कायदा, १९९४ अंतर्गत लिंग निवड म्हणजे काय?
 ७. भारतातील आपत्ती व्यवस्थापनासाठी केंद्रीय कायद्याचे नाव द्या.
 ८. युनानी औषध प्रणाली म्हणजे काय?
 ९. क्लिनिकल ट्रायल म्हणजे काय?
 १०. गोल्डन अवर म्हणजे काय?

- प्र.२ कोणत्याही चारवर लहान टीप लिहा.
१. भोपालळ गॅस दुर्घटनेची वैद्यकीय- कायदेशीर बाजू
 २. प्रसवपूर्व निदान तंत्रांचे नियमन
 ३. सुचित संग्रती
 ४. ब्रेन स्टेम डेथ
 ५. डॉक्टरांची दिवाणी आणि फौजदारी दायित्व

- प्र.३ करणे देऊन खालील उत्तर द्या (कोणतेही दोन)
- अ) श्री सुनील कर्करोग बरा करण्याचा दावा करणाऱ्या जाहिरातीवर विसंबून, धर्मादाय रुग्णालयात कर्करोगावर मोफत उपचार आणि औषध घेत होते. वैद्यकीय सल्ल्याविरुद्ध तो उपचार बंद करतो. दोन महिन्यांनंतर त्याला पुन्हा आजार झाला.
- i. श्री सुनील डॉक्टरांवर कायदेशीर कारवाई करू शकतात का?
 - ii. रुग्णालयात कोणता बचाव केला जाऊ शकतो.
 - iii. अशा जाहिरातींवर बंदी घालणाऱ्या कायद्याचे नाव सांगा.
- ब. श्रीमती शालमली पाच महिन्यांची गर्भवती आहे आणि औद्योगिक अपघातामुळे तिला विषारी वायूंचा सामना करावा लागतो. अखेर पाचव्या महिन्यात सोनोग्राफीत डॉक्टरांना गर्भातील विकृती आढळून आली.
- i. प्री-नेटेल निदान चाचणी म्हणजे काय?
 - ii. दोन उद्देशांचा उल्लेख करा ज्या अंतर्गत जन्मपूर्व निदान चाचणी रुग्ण केव्हा करू शकतो.

Q.P: 10010921

क. श्री. ए. बी. सोबत रुग्णालयात आले रुग्णालयात ए जे रक्तदान केले. प्राथमिक अनिवार्य चाचणीद्वारे असे आढळून आले की ए एचआयव्ही पॉझिटिव्ह आहे. एक डॉक्टर योगायोगाने त्याचा मागेतरचा मित्र होता, त्याने तिला त्याचा वैद्यकीय स्थितीबद्दल माहिती दिली ज्यामुळे तिने ए सोबतशी लग्न तोडले.

- गोपनीयतेचा नियम स्पष्ट करा.
- ए च्या कोणत्या अधिकारांचे उल्लंघन झाले का?
- संबंधित केस कायद्यांचा हवाला द्या.

प्र.४ खालील उत्तरे द्या (कोणत्याही चार)

- महत्वाच्या प्रकरणांद्वारे आरोग्य आणि वैद्यकीय सेवेच्या अधिकाराच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
- १९६४ च्या हेलसिंकी घोषणेच्या संदर्भात मानवी प्रयोगासाठी आंतरराष्ट्रीय नियमांची चर्चा करा.
- आपत्ती व्यवस्थापनातील राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय संस्थांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
- रस्ते अपघात प्रकरणांची वैद्यकीय-कायदेशीर बाजू कोणती आहे?
- इंडियन मेडिकल असोसिएशन V.s.V.P शांता+मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयामुळे कोणते मोठे बदल झाले आहेत? शांता आणि ओ.आर.एस.
- स्त्री भ्रूणहत्या म्हणजे काय, भारतातील स्त्री भ्रूण हत्येचा धोका रोखण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या केस कायद्यांसह ते स्पष्ट करा.

Paper / Subject Code: 35802 / Law and Medicine.

Time: 3 Hours

Marks: 100

Q1) Answer in Short-

20

1. What is Advertisement under the Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisement) Act, 1954?
2. What is a Living Will?
3. What is the right of self-determination?
4. What is Amniocentesis ?
5. What is Res Ipsa Loquitur?
6. Define Near Relative under Transplantation of Human Organs Act 1994.
7. What is the objective of the The Pre conception and Pre- Natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention Of Misuse) Act, 1994?
8. What is Bolams Test?
9. Define 'Consumer' under Consumer Protection Act, 1986.
10. What is ECG and EEG.

Q.2 Write Short notes (Any 4)

20

- 1) Contributory Negligence
- 2) Functions of National Medical Commission
- 3) Rights and duties of Registered Medical Practitioners
- 4) Swap Donation under Human organ Transplant Act
- 5) Importance of Jacob Mathew v State of Punjab
- 6) Nuremberg Code

Q3 Answer the following by giving reasons (any two)

12

- a. A practicing Homeopathy Doctor was found to be treating the patients with Allopathic Medicines. Unfortunately the patient Died.
 - b. Is the Doctor Liable? Give your Reasons.
 - c. Cite the relevant case Law
- b. Bombay Sonology Center is a Registered Establishment .Dr X is working in this center as a Honorary Sonologist getting Rs 500 per month as Honorarium , Mrs A who is pregnant, approaches the clinic for Sonography. One Assistant of Dr X informs on phone to one Mr Y, who is relative of Mrs A that "All is Well"
- a) Is this act against any Law?
 - b) Which Law? Kindly elaborate your answer mentioning relevant sections.
 - c) Is Dr X Liable?

- c. Advertisement of X toothpaste reads - 'Recommended by dentists worldwide', 'World's No. 1 sensitivity toothpaste' and 'clinically proven relief, works in 60 seconds'.
- Is this Advertisement Objectionable? Give reasons.
 - Under which enactments can Action be taken against this Advertisement ?Give reasons.

Q.4 Answer any four-

48

- IMA v V P Shantha- Discuss in Detail.
- Discuss the judicial interpretation of article 21 of the Constitution of India with special reference to the health care system in India. Give at least two case laws.
- Enlist and comment on the varieties of medical professions in India.
- What are different types of Consent? Discuss Informed Consent relevant Case laws.
- What is Euthanasia? Mention types of Euthanasia and Discuss the Indian Scenario with the help of Landmark Cases.
- Define and classify Disaster. Add a note on Disaster Management Plan in Indian Context

वेळ: ३ तास

एकुण गुण : १००

Q1) थोडक्यात उत्तर द्या

20

1. झन्ज अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिरात) कायदा, 1954 अंतर्गत जाहिरात काय आहे?
2. लिक्विंग विल म्हणजे काय?
3. आत्मनिर्णयाचा अधिकार काय आहे?
4. अम्नीओसेन्टेसिस म्हणजे काय?
5. Res Ipsa Loquitur म्हणजे काय?
6. मानवी अवयव प्रत्यारोपण अधिनियम 1994 अंतर्गत जवळच्या नातेवाईकाची व्याख्या करा.
7. गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (गैरवापराचे नियमन आणि प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 चे उद्दिष्ट काय आहे?
8. बोलम्स टेस्ट म्हणजे काय
9. ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत 'ग्राहक' परिभाषित करा.
10. ईसीजी आणि ईईजी म्हणजे काय?

Q.2 लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही 4)

20

- 1) योगदानात्मक निष्काळजीपणा
- 2) राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाची कार्ये
- 3) नोंदणीकृत वैद्यकीय व्यावसायिकांचे अधिकार आणि कर्तव्ये
- 4) मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदांतर्गत स्वॅप डोनेशन
- 5) जेकब मॅथ्यू विरुद्ध पंजाब राज्याचे महत्त्व
- 6) न्यूराम्बर्ग कोड

प्र.३ कारणे देऊन खालील उत्तर द्या (कोणतेही दोन)

12

- अ) एक प्रॅक्टिसिंग होमिओपॅथी डॉक्टर रुणांवर अँलोपॅथी औषधांनी उपचार करत असल्याचे आढळले. दुर्दैवाने रुणाचा मृत्यू झाला.
- अ) डॉक्टर जबाबदार आहेत का? तुमची कारणे द्या.
- ब) संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या.

27610

ब) बॉम्बे सोनोलॉजी सेंटर ही एक नोंदणीकृत आस्थापना आहे .डॉ. एक्स हे मानद सोनोलॉजिस्ट म्हणून या केंद्रात काम करत आहेत 500 रुपये प्रति महिना मानधन . श्रीमती ए जी गरोदर आहेत, सोनोग्राफीसाठी क्लिनिकमध्ये येतात. डॉ. X चा एक सहाय्यक श्रीमती A चे नातेवाईक असलेल्या श्रीमान Y ला फोनवर माहिती देतो की "सर्व ठीक आहे"

अ. हे कृत्य कोणत्याही कायद्याविरुद्ध आहे का?

ब. कोणता कायदा? कृपया संबंधित विभागांचा उल्लेख करून तुमचे उत्तर स्पष्ट करा.

क. डॉ एक्स जबाबदार आहे का?

क) X दूथपेस्टची जाहिरात- 'जगभरातील दंतवैद्यांनी शिफारस केलेली', 'जगातील क्रमांक 1 ची संवेदनशीलता दूथपेस्ट' आणि 'वैद्यकीयदृष्ट्या सिद्ध आराम, 60 सेकंदात काम करते,

अ. ही जाहिरात आक्षेपार्ह आहे का? कारणे द्या

ब. या जाहिरातीवर कोणत्या कायदानुसार कारवाई केली जाऊ शकते ? कारणे द्या.

क. संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या

प्र 4) कोणत्याही 4 प्रश्नांची उत्तरे द्या

48

1) IMA v V P Shantha- तपशीलवार चर्चा करा.

2) भारतातील आरोग्य सेवा प्रणालीच्या विशेष संदर्भासह भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 21 च्या न्यायिक व्याख्येची चर्चा करा. किमान दोन केस कायदे द्या.

3) भारतातील वैद्यकीय व्यवसायांच्या विविध प्रकारांची यादी करा आणि त्यावर टिप्पणी करा.

4) संमतीचे विविध प्रकार काय आहेत? माहितीपूर्ण संमती संबंधित केस कायद्यांवर चर्चा करा.

5) इच्छामरण म्हणजे काय? इच्छामरणाच्या प्रकारांचा उल्लेख करा आणि लँडमार्क केसेसच्या मदतीने भारतीय परिस्थितीची चर्चा करा.

6) आपत्तीची व्याख्या आणि वर्गीकरण करा. भारतीय संदर्भात आपत्ती व्यवस्थापन योजनेवर एक टीप लिहा.
